

Västervik sanerade förgiftad havsvik

Örserumsviken vid Västervik har renats från stora mängder föroreningar, i första hand PCB och kvicksilver. Från att ha varit en kraftigt förorenad miljö ligger nu Örserumsviken under Naturvårdsverkets riktvärden för förorenad mark.

Saneringen av Örserumsviken utanför Västervik är ett gott exempel på hur ett kraftigt förorenat industriområde kan saneras.

Västerviks pappersbruk lämnade 1400 kg PCB, 750 kg kvicksilver samt 550 kg polyaromatiska kolväten (PAH) i bland annat bottensedimenten på Örserumsviken. Giftorna var ett stort lokalt problem – området är klassat som riksintresse för friluftslivet. Sedimenten läckte också varje år sammanlagt 400 gram PCB samt något mindre mängder PAH och kvicksilver ut i kustområdet och Östersjön.

Kommunen sökte och fick 1999 pengar från det lokala investeringsprogrammet, LIP, för att sanera botten på viken.

POSITIVA EFFEKTER PÅ MILJÖ OCH EKONOMI

- Mängden PCB som hamnar i vattnet har minskat med 90 procent till 0,07 kg/år; mängden som hamnar i luften har minskat med 99 procent till 0,004 kg/år.
- Mängden kvicksilver som hamnar i vattnet har minskat med 55 procent till 0,03 kg/år; mängden som hamnar i luften har minskat med 85 procent till 0,009 kg/år.
- Spridningen av PCB och kvicksilver till Östersjön beräknas ha minskat med 80 respektive 55 procent.
- Koncentrationerna av PCB har minskat med 70–99 procent i det sanerade området.

Foto: Christer Ramström

POTENTIAL OCH FRAMTIDA NYTTA

De förorenade områdena är på många håll ett större miljöhot än de pågående miljöfarliga verksamheterna. Att sanera dessa områden är viktigt både för miljön och för att skapa mark- och vattenmiljöer vi kan använda utan risk. Att skapa en god miljö i Östersjön är en viktig angelägenhet för oss alla.

GENOMFÖRANDE

Under saneringen sögs ett upp till 0,8 meter tjockt lager av slam och fibrer upp från vikens bottensediment med ett mudderverk som var särskilt anpassat. Totalt muddrades 166 000 m³ sediment upp från vikens botten.

Därefter avskildes vattnet med hjälp av cykloner och silbandpressar och fick passera ett reningsverk innan det släpptes tillbaka ut i viken. Massorna placerades i en ny, modern deponi inneslutna i skyddsdukar. Ovanpå deponin lades ett lager av sand och grus, och överst ett lager jord där man sådde gräs.

Inom projektet åtgärdades även ett utfyllnadsområde där diverse sopor och restprodukter dumpats.

VARFÖR ETT GOTT EXEMPEL

Örserumsviken var Sveriges dittills största saneringsprojekt och ett av de första stora saneringsprojekten där en kommun var huvudman. Detta är nu ett etablerat förfarande.

Projektet har uppmärksammats av andra kommuner. Västervik har fått frågor och studiebesök, och arrangerade ett projektseminarium som samlade drygt 130 deltagare från kommuner och länsstyrelser, entreprenörer och konsulter. Västerviks kommun deltar från 2007 som projektstöd i ett liknande projekt i grannkommunen Valdemarsvik. Projektet har även blivit mycket uppmärksammat i media.

Kommunen har genomfört andra saneringsprojekt med hjälp av kunskaper från projektet.

Under projektet utvecklades en ny metod för att mäta avgången av kvicksilver till luft från vattenytan.

Från att ha varit svartlistad går det idag bra att äta fisken i viken.

MER INFORMATION

Kontakt:
Christer Ramström, Västerviks kommun, 0490-888 93, 070-688 99 24, christer.ramstrom@vastervik.se.
Christer Hermansson, Västerviks kommun, 0490-88357, 070-686 89 28, christer.hermansson@vastervik.se.
Marie Eriksson, Vägverket produktion, 040-28 83 73, marie.eriksson@vv.se

Entreprenörer/utförare:
Vägverket Produktion.

Projektet på webben:
www.vastervik.se/orserumsviken

Mer information om Goda exempel:
www.naturvardsverket.se/godaexempel
www.naturvardsverket.se/mir

FAKTA
LIP Västervik 1999
Åtgärd 0
Miljöinvestering: 115 mkr
Bidrag: 68 mkr

